Qabul qilindi: 19-oktabr 2026-yil • Ma’qullandi: 26-oktabr 2026-yil • Nashr qilindi: 03-noyabr 2026-yil

AN’ANA VA INNOVATSIYA MUNOSABATLARINING IJTIMOIY MODERNIZATSIYADAGI DIALEKTIKASI ДИАЛЕКТИКА ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В СОЦИАЛЬНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ THE DIALECTICS OF TRADITION AND INNOVATION IN SOCIAL MODERNIZATION

Yunusova Yulduzxon Shokirjon qizi

Farg‘ona davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Orcid: 0009-0008-1110-1970

Annotatsiya. *Maqolada an’ana va innovatsiyaning o‘zaro munosabati tahlil qilinadi. Konseptual qiyoslash madaniy mazmun, ijtimoiy vazifa va shaklni farqlaydi. Yangilikni taraqqiyotga tenglashtirishning normativ chegaralari ochiladi. Tanqidiy vorisiylik va qayta talqin qilish mezonlari ishlab chiqiladi. Natijalar modernizatsiyaning muqobil yo‘llarini baholashga yo‘naltiriladi.*

Kalit so‘zlar: *an’ana, innovatsiya, modernizatsiya, dialektika, tanqidiy vorisiylik, madaniyat, ijtimoiy amaliyot.*

Аннотация. *В статье анализируется взаимодействие традиции и инновации. Различаются культурный смысл, социальная функция и форма практики. Раскрыты нормативные пределы отождествления новизны с прогрессом. Предложены критерии крит ической преемственности и переосмысления. Результаты позволяют оценивать альтернативные пути модернизации.*

Ключевые слова: *традиция, инновация, модернизация, диалектика, преемственность, культура, социальная практика.*

Abstract. *The article examines the relationship between tradition and innovation. It distinguishes cultural meaning, social function and practical form. The analysis challenges the identification of novelty with social progress. Criteria of critical continuity and reinterpretation are developed. The findings support a normative assessment of*

modernization pathways.

Keywords: *tradition, innovation, modernization, dialectics, critical continuity, culture, social practice.*

KIRISH

An’ana va innovatsiyani qarama-qarshi qutblar sifatida tasvirlash modernizatsiya muammosini soddalashtiradi. Bunday tasvirda an’ana o‘zgarmas o‘tmishni, innovatsiya esa istalgan kelajakni ifodalovchi tayyor belgilarga aylanadi. Ammo nimaning yangilanayotgani, qaysi ijtimoiy vazifa saqlanayotgani va o‘zgarish kim uchun maqbul ekanligi javobsiz qoladi. Mazkur maqola yangilikning vaqtga oid xususiyati bilan uning normativ qiymatini farqlashdan boshlanadi. Keyin paydo bo‘lgan tartibning yaxshiroq ekanligi yoki uzoq saqlangan amaliyotning adolatli ekanligi uning yoshidan bevosita kelib chiqmaydi. X.O.Abdullayeva yangi turar joy massivlarida milliy an’analar va innovatsion turmush tarzining uyg‘unligini muhokama qiladi [1]. L. Babaxodjayeva modernizatsiya bilan ma’naviy yuksalish munosabatini ijtimoiy-falsafiy masala sifatida yoritadi [2]. Ushbu manbalar mahalliy muammo qo‘yilishini belgilaydi. Mazkur maqolada esa uyg‘unlik oldindan mavjud natija emas, uning mumkinligi va chegaralari tekshiriladigan masala sifatida olinadi. Chunki ikki hodisaning yonma-yon mavjudligi ular o‘rtasida mazmunli muvofiqlik yuzaga kelganini o‘z-o‘zidan isbotlamaydi.

Tadqiqotning asosiy savoli an’anaviy amaliyotning qaysi jihatini saqlash, qaysi jihatini o‘zgartirish va qaysi jihatidan voz kechish asosli ekanini aniqlashga qaratilgan. Bunga faqat foydalilik yoki tarixiy qadimiylik mezoni bilan javob berib bo‘lmaydi. An’ana muayyan birdamlikni ta’minlashi bilan birga ayrim qatnashchilarning tanlovini cheklashi mumkin. Innovatsiya imkoniyatlarni kengaytirishi bilan birga mavjud ijtimoiy aloqalarni beqarorlashtirishi ham mumkin. Ushbu ehtimollar konkret holat haqidagi tayyor xulosa emas, qiyoslashda hisobga olinadigan muqobil yo‘nalishlardir.

Maqolaning maqsadi an’ana va innovatsiya munosabatini tanqidiy vorisiylik tushunchasi asosida qayta qurishdir. Asosiy tezis shundan iboratki, madaniy davomiylik tashqi shaklni o‘zgartirmasdan takrorlash bilangina ta’minlanmaydi; ayrim vaziyatlarda

shaklni yangilash orqali ijtimoiy ma’no saqlanishi mumkin. Aksincha, eski ramzning saqlanishi uning avvalgi vazifasi davom etayotganini kafolatlamaydi. Shu sababli tahlil madaniy mazmun, ijtimoiy vazifa va amaliy shaklni alohida ko‘rib chiqadi. A.B.Gofman jamiyat integratsiyasini umumiy birdamlik va abstrakt qoidalar orqali ta’minlash yo‘llarini qiyoslaydi [3]. Bu farqlash an’anani faqat hissiy yaqinlik, modernizatsiyani esa faqat shaxssiz tartib deb talqin etishning chegaralarini ko‘rsatishga yordam beradi. Mahalliy aloqalar umumiy qoidalarga ehtiyojni bekor qilmaydi, umumiy qoida esa o‘zaro yordamning barcha shakllarini almashtirmaydi. Muammo ulardan birini mutlaq ustun deb belgilashda emas, qaysi vazifada qanday asos zarurligini aniqlashdadir. V.G.Fedotova modernizatsiya va globallashuv tahlilida madaniyat omiliga e’tibor qaratadi [4]. G.Delanty esa modernlikning ko‘plik shakllarini Yevropani bitta modelga keltirmaydigan konseptual yondashuv orqali muhokama qiladi [5]. Mazkur ishlardan olinadigan metodologik imkoniyat modernizatsiyani yagona tayyor shaklga yaqinlashish bilan tenglashtirmaslikdir. Lekin yo‘llarning ko‘pligidan barcha yo‘llar birdek maqbul, degan xulosa ham kelib chiqmaydi. Madaniy o‘ziga xoslik normativ baholashni bekor qiladigan istisno sifatida ishlatilmasligi kerak. E.Shove energiya samaradorligi haqidagi odatiy fikrlashni tanqid qilib, texnik yaxshilanishni ehtiyoj va ijtimoiy amaliyotlarning qayta ishlab chiqarilishidan ajratmaslikni taklif etadi [6]. Ushbu argument maqolada boshqa sohaga tayyor empirik natija sifatida ko‘chirilmaydi. Undan vosita samarali bo‘lgani uchun amaliyotning umumiy yo‘nalishi asosli bo‘lib qolmaydi, degan analitik savol olinadi. Qanday ishni tezroq bajarish bilan nega aynan shu ishni bajarish kerakligi turli darajadagi masalalardir. H.Rosa dinamik barqarorlashuvni o‘sish va jadallashuv orqali mavjud tartibni saqlash muammosi bilan bog‘laydi [7]. A.O.Omirbekova madaniyat rivojida an’ana va innovatsiyaning o‘zaro aloqadorligini yoritadi [8]. Ushbu pozitsiyalar yangi va eski o‘rtasidagi chegaraning oddiy emasligini ko‘rsatadi. Biroq maqola har qanday ziddiyat yakunda uyg‘un sintezga aylanadi, degan tarixiy zaruriyatni qabul qilmaydi. Ayrim ziddiyatlar ochiq qolishi yoki bir amaliyotning rad etilishini talab qilishi mumkin; dialektik tahlil ana shu imkoniyatlarni ham hisobga olishi lozim.

METODLAR

Tadqiqot konseptual farqlash, qiyosiy talqin va normativ qarshi misollar usullariga tayangan. Sakkizta manba mahalliy modernizatsiya muhokamasi, madaniyat omili, ijtimoiy integratsiya va amaliyotlarni o‘zgartirish masalalarini qamrab olish uchun maqsadli tanlangan. Bu tanlov statistik reprezentativlikni yoki barcha nazariy maktablarning to‘liq qamrovini anglatmaydi. Manbalarning vazifasi bir fikrni ko‘p marta tasdiqlash emas, an’ana hamda yangilikni baholashda yuzaga keladigan turli mantiqiy muammolarni bir-biri bilan qiyoslashdan iborat.

Birinchi bosqichda an’ananing uch qatlami ajratildi. Madaniy mazmun amaliyotning qatnashchilar uchun qanday ma’no anglatishini, ijtimoiy vazifa u orqali qanday munosabat yoki ehtiyoj ta’minlanishini, shakl esa uning tashkiliy va texnik bajarilish usulini bildiradi. Bu uchlik manbalarning tayyor umumiy tasnifi emas, maqolada taklif etilayotgan tahlil vositasidir. Qatlamlar o‘zaro bog‘liq, lekin aynan bir hodisa emas. Ularni ajratish bir shaklning yo‘qolishini butun madaniy ma’noning tugashi deb baholashdan saqlaydi.

Ikkinchi bosqichda davomiylikning turli variantlari fikriy vaziyatlar orqali tekshirildi. Masalan, qo‘shnichilik yordami bevosita uchrashuv bilan yoki kelishilgan raqamli aloqa orqali muvofiqlashtirilishi mumkin. Ikkinchi shakl paydo bo‘lgani bilan o‘zaro mas’uliyat yo‘qolishi zarur emas. Aksincha, yig‘ilishning eski shakli saqlanib, ishtirok faqat majburiy ko‘rinish olsa, tashqi davomiylik ichki ma’noning zaiflashishini yashirishi mumkin. Bular kuzatilgan holatlar emas, tushunchalarni ajratish uchun qurilgan qarshi misollardir.

Uchinchi bosqichda o‘zgarishni baholash mezonlari shakllantirildi. Ular ma’noning tushunarliligi, qatnashishning ixtiyoriyligi, manfaatlar taqsimoti, muqobil shakllarning mavjudligi va qayta ko‘rish imkoniyatini qamrab oladi. Mezonlar bitta sonli indeksga birlashtirilmadi, chunki ularning turli ahamiyati oldindan o‘lchanmagan. Natijalarni tekshirish usuli mantiqiy izchillik va qarshi vaziyatlarga chidamlilikdir. Mahalliy amaliyotga doir empirik xulosa chiqarish uchun esa hujjatlar, kuzatuv va ishtirokchilarning talqinlarini alohida o‘rganish talab etiladi.

NATIJALAR

Birinchi natija tanqidiy vorisiylikni an’anani tanlovsiz takrorlashdan farqlashdir. Taklif etilgan tushuncha merosning qadrini inkor qilmaydi, biroq uning hozirgi ahamiyatini asoslashni talab qiladi. Saqlashning asosli sababi faqat ilgari shunday bo‘lganida emas, amaliyotning bugun qanday ma’no va munosabat yaratishida izlanadi. Shu bilan tarixiy xotira ahamiyatsizlashmaydi; aksincha, u hozirgi qarorni asoslashda qatnashadigan, lekin yakka hukm chiqaruvchi bo‘lmagan manba sifatida talqin qilinadi.

Ikkinchi natija funksional davomiylik bilan shakliy aynanlikni ajratishdan iborat. O‘zaro yordam, avlodlar muloqoti yoki jamoaviy mas’uliyat bir nechta tashkiliy shaklda ifodalanishi mumkin. Shuning uchun yangi shaklni baholashda uning tashqi o‘xshashligidan ko‘ra munosabatning mazmuni tekshiriladi. Ayni paytda shakl mutlaqo betaraf vosita emas: ayrim usullar kimning so‘zi eshitilishini yoki kimning qatnashishi qiyinlashishini o‘zgartirishi mumkin. Demak, mazmun va shaklni ajratish ularni bir-biridan uzib qo‘yish degani emas.

Uchinchi natija innovatsiyaning ikki xil o‘lchamini farqlashdir. Texnik yangilik amaliyotning vositasini o‘zgartiradi; normativ yangilik esa ishtirokchilar o‘rtasidagi vakolat va mas’uliyatni qayta belgilaydi. Raqamli vositadan foydalanish ikkinchi turdagi o‘zgarishni avtomatik yuzaga keltirmaydi. Qatnashchilarga tanlov berilmasa, eski majburiy tartib yangi vosita orqali davom etishi mumkin. Shove tahlilidagi vosita samaradorligi va amaliyot yo‘nalishi o‘rtasidagi tafovut shu farqlash uchun muhim qiyosiy tayanch bo‘lib xizmat qiladi [6].

To‘rtinchi natija dialektik munosabatni kafolatlangan sintez emas, refleksiv qayta talqin jarayoni sifatida ifodalashdir. Bu jarayon an’anani tushuntirish, ziddiyatni aniqlash, muqobil shaklni sinash va oqibatni qayta baholashdan tarkib topadi. Yakuniy variant tarixiy shaklning aynan qaytarilishi ham, undan butunlay uzilish ham bo‘lishi shart emas. Asosiy mezon o‘zgarishning yangiligi emas, uning ijtimoiy munosabatlarni qanday asosda qayta tashkil etishidir. Natija mazkur maqolaning konseptual taklifidir, kuzatilgan tarixiy qonun sifatida taqdim etilmaydi.

Quyidagi jadval tanqidiy vorisiylikni mavhum uyg‘unlik haqidagi bayonotdan ajratish uchun tuzildi. Undagi savollar an’anani faqat yoqlash yoki rad etish emas, uning konkret jihatlarini tahlil qilishga xizmat qiladi. Har bir o‘lcham bo‘yicha javob dalilga tayanishi kerak; tarixiy obro‘ yoki texnik yangilikning o‘zi javob o‘rnini bosa olmaydi.

1-jadval. An’ana va innovatsiyani tanqidiy qiyoslash mezonlari

O‘lcham	Asosiy tahlil savoli	Bir yoqlama talqin xavfi
Madaniy mazmun	Amaliyot qatnashchilar uchun nimani anglatadi?	Tashqi shaklni butun mazmunga tenglashtirish
Ijtimoiy vazifa	Qanday munosabat yoki ehtiyoj ta’minlanadi?	Tarixiy mavjudlikni zaruriyat deb qabul qilish
Ishtirok	Qatnashish va rad etish imkoniyati bormi?	Majburiy qatnashishni birdamlik deb atash
Taqsimot	Foyda va yuk kimlar zimmasiga tushadi?	Umumiy foyda bilan ayrim zararlarni yashirish
Muqobil shakl	Vazifani boshqa usulda bajarish mumkinmi?	Bitta usulni yagona madaniy yo‘lga aylantirish
Qayta ko‘rish	Oqibatga qarab o‘zgarishni tuzatish mumkinmi?	Yangi tartibni tanqiddan daxlsiz deb bilish

Mezonlar qo‘llanganda qatnashchilar o‘rtasidagi tafovutni hisobga olish zarur. Bir amaliyot kattalar uchun davomiylikni, yoshlar uchun majburiyatni yoki aksincha, bir guruh uchun qulaylikni, boshqasi uchun chetlanishni anglatishi mumkin. Mazkur ehtimol o‘zgarishni oldindan yomon deb baholash emas. U umumiy foyda haqidagi hukmni guruhlarning turlicha tajribasi bilan tekshirish zarurligini bildiradi. Jadvaldagi savollar bunday tekshiruvga yo‘nalish beradi, uning natijasini oldindan belgilamaydi.

MUHOKAMA

Tanqidiy vorisiylikka qarshi birinchi e’tiroz shuki, an’anani doimiy asoslashga majbur qilish uning tabiiy davomiyligini buzadi. Ushbu e’tiroz har bir kundalik odatga rasmiy dalil talab etish bilan cheklangan normativ tekshiruvni farqlashni talab qiladi. Maqola barcha urf-odatlarni ma’muriy ekspertizadan o‘tkazishni taklif qilmaydi. Tekshiruv, avvalo, amaliyot boshqalarning huquqi, majburiy ishtiroki yoki umumiy resurslar taqsimotiga ta’sir qilganida zarur. Shaxsiy xotira va ommaviy majburiyat uchun bir xil asoslash yuki qo‘yilmasligi kerak.

Ikkinchi e’tiroz madaniy o‘ziga xoslikning umumiy mezonlar ostida yo‘qolishiga

taalluqlidir. Fedotova va Delanty ishlari modernizatsiya shakllarining madaniy hamda tarixiy ko‘pligini hisobga olishga yordam beradi [4; 5]. Biroq ko‘plik o‘zaro muhokamani imkonsiz qiladigan yopiq dunyolar mavjudligini anglatmaydi. Muallifning pozitsiyasiga ko‘ra, an’ananing ichki ma’nosini tushunish uni tashqi tanqiddan butunlay ozod qilish uchun emas, tanqidning predmetini aniq belgilash uchun kerak. Tushunish va ma’qullash bir xil amal emas.

Uchinchi e’tiroz yangilanish tezligi bilan bog‘liq. Agar har bir o‘zgarish oldidan cheksiz muhokama talab qilinsa, zarur qarorlar kechikishi mumkin. Javob tekshiruvni o‘zgarishning ko‘lami va qaytarilish imkoniyatiga moslashtirishdan iborat. Kichik, ixtiyoriy va qaytariladigan yangilik bilan katta guruhga majburiy tatbiq qilinadigan o‘zgarish teng asoslash yukiga ega bo‘lmasligi kerak. Ushbu farqlash Rosa ta’riflagan jadallashuv muammosini mexanik ravishda sekinlikni ulug‘lashga aylantirmaslik imkonini beradi [7].

Nihoyat, an’anani kim talqin qilish vakolatiga ega ekanligi ochiq masaladir. Faqat rasmiy vakil yoki katta avlod fikrini an’ananing yagona ma’nosi deb olish ichki xilma-xillikni yo‘qotadi. Ayni paytda har bir individual fikrni tarixiy merosning to‘liq ifodasi deb hisoblash ham asosli emas. Taklif etilgan yechim talqin manbalarini ko‘paytirish, dalillarini solishtirish va ishtirokchilarning e’tirozlarini ko‘rinadigan qilishdir. Bunday tartib yakuniy kelishuvni kafolatlamaydi, ammo bir talqinni muhokamasiz mutlaqlashtirishga qarshi metodologik cheklov yaratadi.

Yangi O‘zbekiston kontekstida an’ana va innovatsiya munosabatini o‘rganish uchun turar joy, ta’lim va mahalla amaliyotlari alohida tadqiqot maydonlari sifatida tanlanishi mumkin. Bu yerda ularning amaldagi holatiga tayyor baho berilmaydi. Masalan, yangi hududdagi qo‘shnichilik aloqalarini tahlil qilishda eski tashkiliy shakllar qancha takrorlangani emas, o‘zaro yordam, shaxsiy daxlsizlik va ishtirok imkoniyati qanday muvofiqlashtirilgani so‘raladi. Abdullayeva muhokama qilgan turmush tarzi masalasi ana shunday savollar orqali aniqlashtirilishi mumkin [1].

Ta’lim sohasidagi fikriy misolda marosim yoki tarbiyaviy tadbirning tashqi shakli saqlanishi uning mazmuni o‘quvchilar tomonidan anglanganini bildirmaydi. Aksincha,

suhbat, loyiha yoki ijodiy topshiriq kabi yangi shakl tarixiy mazmunni mustaqil o‘zlashtirishga yo‘l ochishi mumkin. Bunday imkoniyatning ro‘yobga chiqqanini isbotlash uchun ishtirokchilarning talqini o‘rganilishi kerak. Maqola yangi metodning samaradorligini e’lon qilmaydi; baholashning predmetini qatnashish sonidan ma’noning o‘zlashtirilishi va erkin munosabat darajasiga ko‘chirishni taklif qiladi.

Mahalla amaliyotini tahlil qilishda birdamlik va umumiy qoidalar nisbatiga e’tibor berish foydali. Gofmanning integratsiya usullarini ajratishi yaqin munosabatning qadri bilan shaxssiz adolatning zaruratini birga ko‘rishga yordam beradi [3]. Masalan, yordam ko‘rsatish shaxsiy yaqinlikka tayansa, chetda qolgan odamning holati qanday ko‘riladi, degan savol qo‘yilishi mumkin. Bu savol mahallani bir yoqlama tasvirlash emas, har qanday yaqin jamoaga tatbiq qilinadigan normativ muammoni aniqlashdir.

Amaliy tadqiqot dasturi kamida uch turdagi materialni qiyoslashni talab etadi: amaliyot haqidagi rasmiy ta’rif, uning kundalik bajarilishi va qatnashchilarning shaxsiy talqini. Ular mos tushmaganda farqni darhol an’ananing buzilishi deb atash shoshqaloqlik bo‘ladi. Tafovut yangi ehtiyoj, vakolat tengsizligi yoki ma’no o‘zgarishini bildirishi mumkin. Qaysi izoh to‘g‘ri ekanini dalil hal etadi. Tanqidiy vorisiylik shu tariqa tayyor javob emas, o‘zgarishning mazmuni va asosini aniqlash tartibi sifatida ishlaydi.

Tanlangan adabiyotlar modernizatsiyaning ayrim madaniy va institutsional talqinlarini qamrab oladi. Ular asosida barcha an’analar uchun yagona yo‘l yoki barcha jamiyatlar uchun bir xil o‘zgarish sur’ati belgilanmaydi. Konseptual tasnifning foydaliligi turli amaliyotlarda mazmun, vazifa va shaklni ajratish imkoniyati orqali keyinchalik tekshirilishi kerak. Maqolada kuzatuv, intervyu yoki tarixiy hujjatlarning mustaqil korpusi tahlil qilinmagani sababli O‘zbekiston jamiyatidagi aniq tendensiyalarning tarqalishi haqida xulosa chiqarilmaydi.

Keyingi ishda talqin qilish vakolati, ixtiyoriy ishtirok va muqobil shakllardan foydalanish imkoniyatlari empirik o‘rganilishi maqsadga muvofiq. Ayniqsa, amaliyotni saqlash tarafdorlari bilan o‘zgartirish tarafdorlarining asoslari bir xil e’tibor bilan qayd etilishi kerak. Bu yondashuv qarama-qarshilikni oldindan taraqqiyot va qoloqlik kurashi

sifatida belgilashdan saqlaydi.

XULOSA

An’ana va innovatsiyaning ijtimoiy modernizatsiyadagi dialektikasi eskilikning yangilik bilan muqarrar almashinuvi yoki ularning avtomatik uyg‘unlashuvi sifatida tushuntirilmasligi kerak. Maqolada madaniy mazmun, ijtimoiy vazifa va tashkiliy shaklni ajratish orqali tanqidiy vorisiylik tushunchasi asoslandi. Ushbu tushuncha tarixiy merosni qadrlash bilan uning hozirgi oqibatlarini muhokama qilishni bir-biriga qarama-qarshi qo‘ymaydi. Asosiy natija davomiylikni tashqi aynanlikdan, innovatsiyani esa normativ taraqqiyotdan farqlashdir. Shaklning o‘zgarishi ma’noning saqlanishiga xizmat qilishi mumkin, shaklning saqlanishi esa mazmunning yo‘qolishini yashirishi mumkin. Shu bois modernizatsiya variantlari yangilik darajasi bilangina emas, qatnashchilarning tanlovi, manfaatlar taqsimoti va qayta ko‘rish imkoniyati orqali baholanishi lozim. Yangi O‘zbekiston doirasidagi tadqiqotlar uchun bu yondashuv turar joy, ta’lim va jamoaviy hayotdagi o‘zgarishlarni bir xil shablonga keltirmasdan o‘rganish imkonini beradi. Taklif etilgan mezonlar empirik hukm o‘rnini bosmaydi, balki dalil to‘plashning predmetini aniqlashtiradi. An’ananing kelajagi uni muzlatib qo‘yishda ham, barcha yangilikka shartsiz moslashtirishda ham emas; uning ma’nosini asosli qayta talqin qilish, ziddiyatlarini ochiq muhokama etish va ijtimoiy munosabatlarning sifatini tanqidiy baholash imkoniyatida izlanishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva X. O. Yangi O‘zbekiston massivlarida milliy an’analar va innovatsion turmush tarzining uyg‘unligi. Qo‘qon davlat pedagogika instituti. Ilmiy xabarlar, 8(07), 2026. (p. 1003–1010). DOI: 10.70728/a.series.ijt.v08.i07.003

2. Babaxodjayeva L. O‘zbekiston ijtimoiy-madaniy modernizatsiyasi sharoitida ma’naviy yuksalishning ijtimoiy-falsafiy mexanizmlari va asoslari. Tamaddun nuri, 5(80, 1-qism), 2026. (p. 200–202). DOI: 10.69691/an710x06

3. Гофман А. Б. Солидарности и абстрактные правила в обществах XXI века. XVI Апрельская международная научная конференция по проблемам развития экономики

и общества. Кн.

4. Москва: Издательский дом Высшей школы экономики, 2016. (p. 249–256).

5. Федотова В. Г. Глобализация и модернизация: фактор культуры. Знание. Понимание. Умение, 4, 2017. (p. 58–69). DOI: 10.17805/zpu.2017.4.6

6. Delanty G. Multiple Europes, Multiple Modernities: Conceptualising the Plurality of Europe. Comparative European Politics, 14(4), 2016. (p. 398–416). DOI: 10.1057/cep.2015.33

7. Shove E. What Is Wrong with Energy Efficiency?. Building Research & Information, 46(7), 2018. (p. 779–789). DOI: 10.1080/09613218.2017.1361746

8. Rosa H. Dynamic Stabilization, the Triple A. Approach to the Good Life, and the Resonance Conception. Questions de communication, 31, 2017. (p. 437–456). DOI: 10.4000/questionsdecommunication.11228

9. Омирбекова А. О. Традиции и инновации в развитии культуры. Вестник КазНУ. Серия философии, культурологии и политологии, 60(2), 2017. (p. 145–154).

